

Overdenking 22 januari 2012 – Diaconessenkerk Arnhem, Monique Maan.

Bij 1 Sam. 3: 1-10 en Markus 1: 14-20

Ds. Monique Maan

Om te beginnen een citaat van Dag Hamerskjöld:

Vele wegen kent het leven, maar van al die wegen is er één die jij te gaan hebt.

Die ene is voor jou.

De keuze is dus niet de weg, want die koos jou.

De keuze is de wijze, hoe die weg te gaan.

Met onwil om de kuilen en de stenen,

met verzet omdat de zon een weg die door ravijnen gaat, haast niet bereiken kan.

Of met de wil om aan het einde van die weg milder te zijn en wijzer, dan aan het begin.

De weg koos jou, kies jij ook hem?

Dag Hammarskjöld was een Zweeds diplomaat.

Van 1953 tot 1961 – toen de Koude Oorlog tussen Oost en West op zijn hevigst was – was hij secretaris-generaal van de Verenigde Naties.

Na zijn dood - hij zat in een vliegtuig dat neerstortte tijdens een vredesmissie in Congo -

vond men in zijn woning een dagboek waarin hij verslag doet van zijn geestelijke worstelingen, met name de worsteling om geroepen te zijn de vrede te bevorderen in een gewelddadige en gespannen wereldtijd.

En in bij het nadenken en mediteren over wat roeping dan eigenlijk is, komt hij tot de woorden die ik net citeerde: de weg kiest jou, kies jij hem ook?

Hoe reageer je op wat er in het leven naar je toe komt?

Natuurlijk, het hangt het heel erg vanaf wat het is, wat je op weg komt – of het ziekte is, of iets met je kinderen, of juist een nieuwe liefde die je onverwacht ontmoet.

Maar, de basisvraag van Hamerskjöld staat denk ik alle situaties: de weg kiest jou, leven laat zich vaak slecht sturen, dingen komen op je weg, mensen komen op je weg.

De weg kiest jou, kies jij ook hem?

De twee Bijbelverhalen vandaag vertellen ons hoe Samuel het doet, en hoe het met de vissers bij het meer van Galilea gaat.

Verhalen die ons ver en vreemd kunnen zijn, b.v. vanwege de enorme compactheid ervan.

De dingen gaan snel, grote keuzes worden in rap tempo gemaakt .

Samuel heeft dan eerst wel niet helemaal door wie hem roept, maar als Eli het hem uitgelegd heeft, dan is het ook gelijk klaar: spreek Heer, uw knecht hoort.

En die vissers, ze laten acuut alles achter en gaan mee met iemand die ze niet of nauwelijks kennen, een leven tegemoet en ze hebben geen idee wat het hen brengen zal.

Natuurlijk kunnen we deze verhalen afzwakken door te zeggen dat het in de praktijk vast niet zo snel gegaan zal zijn.

De Bijbelschrijvers zijn geen journalisten, ze zijn boodschappers van het verhaal van God met mensen en die agenda bepaalt natuurlijk hun schrijfstijl.

En die schrijfstijl legt in déze verhalen in ieder geval de boodschap dat de dingen zonder aarzelen gedaan worden.

Er is geen enkele twijfel.

Mensen worden geroepen, worden aangewezen, ze gaan er op in en vanaf dat moment verandert hun leven.

Het is een manier van doen die je veel vaker in de bijbel tegenkomt.

De haast, zou je bijna kunnen zeggen, van mensen om een richting te gaan, op een weg die hen kiest.

Denk aan Abraham, hij wordt geroepen en hij gaat het onbekende tegemoet.

Denk aan Rebecca, haar wordt gevraagd of ze mee wil gaan om met Izaak te trouwen, en Rebecca zegt ja en ze gaat.

Denk aan de profeet Elisa, hij is bezig op het land, Elia vraagt hem om mee te gaan en Elisa slacht zijn runderen, kookt ze op het hout van zijn ploeg, kust zijn vader en moeder en gaat.

Denk aan Ruth, die zomaar kiest voor Naomi en haar God, zonder enig argument besluit ze om mee te gaan naar een land waar ze alleen maar vluchteling zal zijn.

Maar ze gaat, zonder erover in discussie te willen gaan.

Het is in al die verhalen alsof de mensen weten dat je nergens komt als je blijft hangen in nadenken en overwegen, in mitsen en maren.

En ook al kennen ze die God die roept niet of nauwelijks, ze geven gehoord, ze draaien om en ze gaan.

Antwoord op het woord, op de weg die roept.

Beide verhalen van vanmorgen vertellen ook dat dat soms op onverwachte plekken en momenten kan gebeuren.

Samuel is als kind bij de priester Eli gekomen, maar uit alles wat er omheen verteld wordt is duidelijk dat Eli in naam wel priester is, maar dat het hem niet echt lukt om het ook in de praktijk te zijn.

We horen dat zijn ogen dof zijn geworden, hij ziet het niet meer helder, z'n zonen gaan hun eigen gang, en er klinken nog maar zelden woorden van de Heer en visioenen breken niet meer door.

Het roept het beeld op van een muur tussen God en zijn volk – een muur waar niets meer doorheen breekt.

Het sluit aan bij wat ons in de adventsweken herhaaldelijk in Rechters verteld is, het Bijbelboek dat hiervóór staat, nl. dat ieder maar zo'n beetje doet wat goed is in zijn of haar ogen.

Maar dan is daar ineens die kleine Samuel.

Hij is paraat en hoort – en reageert als hij geroepen wordt.

Weliswaar loopt hij dus drie keer naar de verkeerde, maar wie kan hem dat kwalijk nemen – 'Hij kende de Heer immers nog niet', zo zegt ook het verhaal.

Maar voor wie een open houding heeft, is er blijkbaar genoeg te verstaan.

Bij wie een open houding heeft, komen de woorden, de beelden, de uitdagingen, kennelijk als vanzelf – door God gegeven – binnen.

En bij de vissers waarover Markus ons vertelt, is het net zo: Jezus gaat niet naar synagoge, zoekt zijn tochtgenoten niet onder de schriftgeleerden of de farizeeën, maar gaat naar gewone mensen die druk bezig zijn met hun alledaagse dingen.

Maar in dat alledaagse bestaan, verstaan zij het woord dat om antwoord vraagt.

Er is een dichtregel van Henriette Roland Holst, die het zo verwoord: 'Er is een Woord dat eeuwig duren zal, en wie 't verstaat die is niet meer alleen'.

Het Woord dat klonk tot Samuel en dat klonk tot Simon, Andreas, Jakobus en Johannes en tot zovele vrouwen en mannen na hen.

Eeuwig blijft het duren, zegt Roland Holst.

Eeuwig blijft het klinken.

En altijd weer in de geschiedenis heeft het mensen bewogen.

Met, een regel van Oosterhuis, die we straks zingen: met 'iets in hun hoofd dat stroomt en licht geeft'.

Soms hinderlijk en ongelegen, een andere keer misschien welkom en uitnodigend.

Maar op de één of andere manier worden mensen erdoor geraakt en ze reageren, en ervaren ze niet alleen staan – dat het goed is met dit Woord, op dit Woord, te gaan.

Niet meer alleen.

Gebeurt het nog steeds – kan het nog steeds gebeuren?

Ja, ik geloof er wel in.

En ik wil er ook in blijven geloven, dat mensen zich kunnen laten raken, gewoon zoals ze zijn.

Dat mensen zich aangesproken weten – door anderen, door wat op hun weg komt, door God daarin en daardoor – en dat ze de weg van hun hart durven gaan.

Noem het roeping, noem het intuïtie, noem het een mix van in jezelf en buiten jezelf, hoe dan ook: het brengt beweging en geestkracht, in hun eigen leven en in dat van anderen.

Die mensen zijn er, tot op vandaag, onder ons en buiten deze muren.

En ze laten het zien in woorden, gebaren, iets groots of iets kleins dat je doet.

Het verhaal over de roeping van de discipelen, het wordt verteld aan het begin van het evangelie.

Alsof heel goed duidelijk gemaakt moet worden dat het zonder hen niet op gang kan gaan komen.

Direct is al heel duidelijk: Jezus wil zijn boodschap over Gods Koninkrijk verkondigen en dat Koninkrijk, het is geen formaliteit of idee, geen vaag concept.

Het is die manier van leven waarin mensen tot hun recht komen, langs wegen van vrede en gerechtigheid, menswaardigheid en verbondenheid.

En elk ja-woord dat daarop klinkt, is een beslissend moment in Gods geschiedenis.

Vele wegen kent het leven, en één is er voor jou.

De keuze is de wijze, hoe die weg te gaan.

De weg koos jou, kies jij ook hem?

Amen.